

Investointitiedustelu

Kesäkuu 2017

Keskeiset tulokset

EK:n Investointitiedustelun mukaan tehdasteollisuuden kotimaisten **kiinteiden investointien** arvo oli viime vuonna reilut 3,8 miljardia euroa eli noin 6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Kuluvana vuonna investointien kasvu kiihtyi yhä ja niiden arvo kohoaisi vajaaseen 4,3 miljardiin euroon.

Energia-alan yritysten investoinnit jatkuvat vilkkaina. Investoinnit lisääntyisivät kuluvana vuonna noin 30 prosenttia ja niiden arvo kohoaisi hieman yli 2,9 miljardiin euroon.

Kotimaassa käytetyt teollisuuden **tutkimus- ja tuotekehitysmenot** vähenivät tiedustelun mukaan selvästi viime vuonna. Laskun ennustetaan jatkuvan kuluvana vuonna samalla tasolla. Teollisuuden t&k-panostukset laskisivat kahdessa vuodessa noin 2,9 miljardista eurosta reiluun 2,3 miljardiin.

Teollisuuden kokonaisinvestointien arvo oli tiedustelun mukaan viime vuonna noin 6,4 miljardia euroa. Tänä vuonna investoinnit lisääntyisivät lievästi ja niiden arvon odotetaan olevan noin 6,6 miljardia euroa.

Teollisuuden **investointiaste** eli kiinteiden investointien suhde jalostusarvoon oli vuonna 2015 vajaat 12 prosenttia eli yksi EU-maiden matalimpia. Investointien kasvun myötä sen odotetaan nousevan tänä vuonna noin 13 prosenttiin.

Suomen teollisuuden tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat tällä hetkellä lähellä EU:n keskitasoa. Viime vuosina osuus on laskenut ja samalla olemme jääneet jälkeen länsieurooppalaisista kärkimaista.

Jos teollisuuden investointiasteeseen huomioidaan mukaan sekä kiinteät investoinnit että t&k-menot, investointiasteen arvioidaan olevan noin 22 prosenttia, mikä on lähellä vertailumaiden keskitasoa.

EK:n Investointitiedustelu

Tämä tiedustelu on osa Euroopan unionin harmonisoi-
tua suhdannetiedustelujärjestelmää, jota EU rahoittaa
osittain. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat
pääsääntöisesti Euroopan komission laatimia. Investoin-
titiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja
syksyllä. Tämä, kuluvan vuoden ensimmäinen inves-
tointitiedustelu tehtiin maaliskuu–huhtikuussa.

Kevään 2017 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteu-
tuneita investointeja vuosilta 2015–2016 sekä inves-
tointisuunnitelmia vuodelle 2017. Tiedustelu osoitettiin
pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen
kuuluville yrityksille. Tiedusteluun vastasi 270 tehdas-
teollisuusyritystä. Tiedusteluun vastanneiden yritysten
yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2016 oli noin 62
miljardia euroa, ja ne työllistivät Suomessa runsaat 120
tuhatta työntekijää.

Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit
kattavat noin 80 prosenttia tehdasteollisuuden kaikista
investoinneista. Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on
korotettu vastaamaan Tilastokeskuksen kansantalouden
tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden investointeja.
Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia
lukuja vuodelta 2015.

Teollisuusyritysten lisäksi tiedustelussa on mukana
myös energiahuollon toimialaan kuuluvia yrityksiä.

Kiinteisiin investointeihin ei tässä tiedustelussa lueta
tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa. Tältä osin investoin-
tikäsite poikkeaa uudistetusta kansantalouden tilinpi-
dosta, jossa T&K-toiminta lasketaan investointeihin.

Esimerkkejä kiinteistä investoinneista ovat uudet
talonrakennukset, maa- ja vesirakennukset, koneet,
laitteet ja kuljetusvälineet sekä myös ns. aineettomat
investoinnit (esim. tietokoneohjelmistot).

Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa,
käytössä olleiden pääomatarvaiden ostoa tai myyntiä,
ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden
myyntituottoja ei ole otettu myöskään huomioon in-
vestointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat
luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden
tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

Yrityksiltä tiedusteltiin myös tutkimus- ja kehittä-
mismenoja. Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tar-
koitetaan systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi
ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi.
Siihen sisällytetään perustutkimus, soveltava tutkimus
sekä kehittämistyö. Tutkimus- ja kehittämismenot on
ilmoitettu riippumatta siitä, onko menot aktivoitu tai
vähennetty vuosikuluina. T&k-menoihin sisältyy sekä
aineellisia että aineettomia menoja, laitteita, kalustoa ja
kuljetusvälineitä sekä maa- ja vesialueita.

Investointitiedustelun vastausprosentit toimialoittain

Elintarviketeollisuus	33	71	46	4 454	5 792	77	11 361	15 600	73
Teva-teollisuus	5	26	19	294	486	60	1 950	3 214	61
Metsäteollisuus	18	40	45	17 625	18 316	96	29 229	31 898	92
Graafinen teollisuus	10	22	45	132	246	54	644	1 291	50
Kemianteollisuus	36	66	55	17 549	18 832	93	16 114	19 941	81
Rakennusaineteollisuus	19	36	53	1 441	1 912	75	4 994	7 110	70
Teknolgiateollisuus	135	332	41	19 375	25 922	75	52 218	80 119	65
Tehdasteollisuus	270	620	44	61 796	72 975	85	120 124	165 071	73
Energiahuolto	21	25	84	7 313	7 662	95	12 343	12 764	97

Teollisuuden investoinnit 2015–2017

Tehdasteollisuuden kiinteiden investointien arvo on elpynyt lähelle 2000-luvun keskimääräistä tasoa. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 tehdasteollisuuden yritysten **kiinteiden investointien** arvo oli 3,6 miljardia euroa.

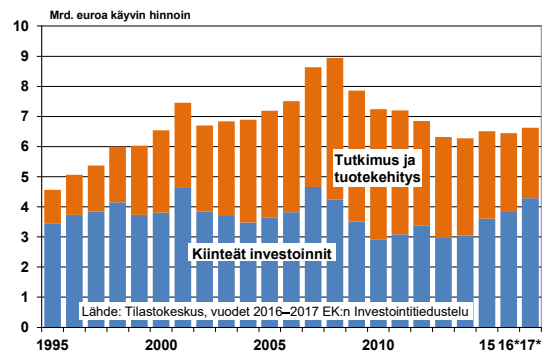
Maalis–huhtikuussa 2017 tehdyn EK:n Investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan investointien arvo kasvoi viime vuonna hieman yli 3,8 miljardiin euroon. Tänä vuonna kasvun ennustetaan jatkuvan niin, että investoinnit lisääntyisivät vajaan 4,3 miljardin euron tasolle.

Uusimman investointitiedustelun tulos on kuluva vuoden ennusteen osalta samalla tasolla kuin edellisen, vuodenvaihteessa 2016–2017 julkaistun selvityksen.

Noin kaksi kolmasosaa kaikista kiinteistä investoinneista on **kone- ja laiteinvestointeja**. Tiedustelun mukaan kone- ja laiteinvestoinnit kasvaisivat tänä vuonna voimakkaasti ja niiden arvo nousisi yli 2 700 miljoonaan euroon. Sen sijaan **rakennusinvestointien** arvo vähenisi jonkin verran ja niiden arvo jäisi alle 800 miljoonan euron.

Tilastokeskuksen mukaan teollisuusyritysten **muiden** kiinteiden investointien arvo oli 732 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan muut kiinteät investoinnit kasvavat hieman vuosina 2016–2017. Muihin kiinteisiin investointeihin luokitellaan esimerkiksi ohjelmistokulut.

Teollisuuden investoinnit Suomessa 1995–2017
Kiinteät investoinnit ja t&K-menot, mrd. euroa

Investointiaste eli kiinteiden investointien suhde tehdasteollisuuden jalostusarvoon oli vuonna 2015 hieman alle 12 prosentin tasolla. Vuosina 2016 ja 2017 se kasvaa jonkin verran, ja tämän vuoden investointiasteen ennustetaan olevan vähän yli 13 prosenttia.

Suomen teollisuuden investointiaste on Länsi-Euroopan keskiarvoa matalampi, kun huomioon otetaan vain kiinteät investoinnit.

Teollisuuden investoinnit ja investointisuunnitelmat
vuosina 2015–2017, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2015	2016	2017	15–16 %	16–17 %
Kiinteät investoinnit					
Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	2 211	2 236	2 749	1,1	22,9
Rakennukset	663	860	783	29,7	-8,9
Muut	732	734	758	0,2	3,2
Kiinteät investoinnit yhteensä	3 606	3 830	4 289	6,2	12,0
Tutkimus- ja kehitysmenot	2 905	2 616	2 333	-9,9	-10,8
Yhteensä	6 511	6 446	6 623	-1,0	2,7

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

Teknologia-teollisuuden toteutuneet investoinnit olivat vuonna 2015 Tilastokeskuksen mukaan 1 397 miljoonaa euroa. Investointitiedustelun mukaan koko teknologia-teollisuuden investointien arvo kasvoi viime vuonna 1 482 miljoonaan euroon.

Tänä vuonna investointien kasvu yhä jatkuisi ja niiden arvo tiedustelun mukaan olisi noin 1,7 miljardia euroa. Koko tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista teknologia-teollisuuden osuuden oletetaan tänä vuonna olevan noin 40 prosenttia.

Teknologia-teollisuuden alatoimialoista *metallien jalostuksen* investoinnit supistuivat viime vuonna aavistuksen verran. Tänä vuonna investoinnit kääntyisivät kasvuun ja niiden arvo nousisi noin 340 miljoonaan euroon. Metallin jalostuksen osuuden koko teknologia-teollisuuden investoinneista odotetaan olevan noin 20 prosenttia.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit kasvoivat viime vuonna noin 14 prosenttia ja niiden arvo oli noin 820 miljoonaa euroa. Tänä vuonna kasvun ennustetaan jatkuvan ja investointien arvon ennakoidaan olevan noin 950 miljoonaa euroa. Kone- ja metallituoteteollisuuden osuuden koko teknologia-teollisuuden kiinteistä investoinneista arvioidaan olevan kuluvana vuonna noin 56 prosenttia.

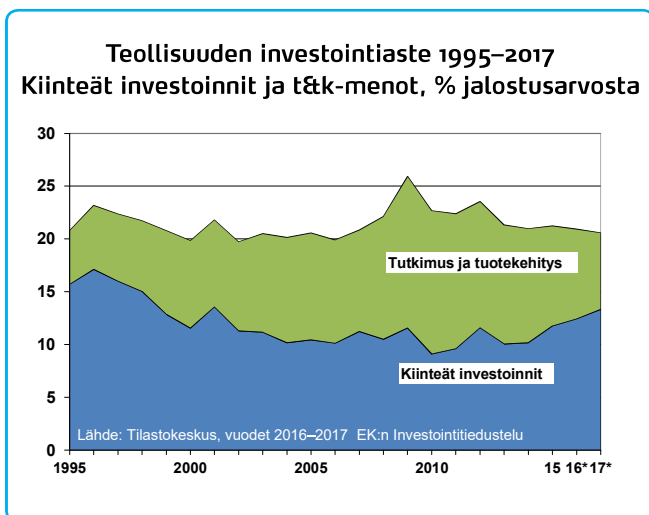
Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteiden investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 noin 400 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 investoinnit vähenivät tiedustelun mukaan hieman ja niiden arvo oli noin 390 miljoonaa. Tänä vuonna investointien odotetaan kasvavan noin 6 prosenttia lähes 420 miljoonaan euroon. Toimialan osuus kaikista teknologia-teollisuuden investoinneista olisi noin 24 prosenttia.

Metsäteollisuuden kiinteät investoinnit olivat vuonna 2015 kansantalouden tilinpidon mukaan 778 miljoonaa euroa. Investointitiedustelun mukaan investointien arvo kohosi viime vuonna noin 22 prosenttia ja investointien arvo oli noin 950 euroon. Kuluvana vuonna investointien arvioidaan olevan hienoisessa laskussa ja niiden arvo olisi noin 930 miljoonaa. Metsäteollisuuden osuus koko tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista on noin 22 prosenttia.

Kemianteollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 750 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit laskivat viime vuonna noin 620 miljoonaan euroon. Tänä vuonna investointien odotetaan kasvavan noin 38 prosenttia ja niiden arvon odotetaan nousevan noin 850 miljoonaa. Kemianteollisuuden investointien osuus koko tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista olisi kuluvana vuonna noin 20 prosenttia.

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2015–2017, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2015	2016	2017	15–16 %	16–17 %
Elintarviketeollisuus	432	570	514	32,0	-9,8
Teva-teollisuus	25	17	22	-33,1	30,3
Metsäteollisuus	778	948	932	21,9	-1,7
Painaminen	40	21	29	-48,4	38,7
Kemianteollisuus	750	618	851	-17,6	37,8
Rakennusaineteollisuus	146	138	194	-5,3	40,0
Teknologia-teollisuus	1 397	1 482	1 707	6,1	15,2
- metallien jalostus	278	269	336	-3,1	24,7
- kone- ja metallituoteteoll.	718	819	954	14,1	16,4
- elektroniikka- ja sähköteoll.	401	393	417	-2,0	6,1
Tehdasteollisuus	3 606	3 830	4 289	6,2	12,0
Energiahuolto	2 142	2 220	2 942	3,6	32,5
Yhteensä	5 748	6 049	7 231	5,2	19,5

Elintarviketeollisuuden kiinteät investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 432 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointisumma kasvoi viime vuonna selvästi ja investointien arvo oli noin 570 miljoonaa euroa. Tänä vuonna investoinnit vähenisivät noin 10 prosenttia ja niiden arvo olisi noin 510 miljoonaa euroa. Elintarviketeollisuuden osuus koko tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista olisi kuluvana vuonna noin 12 prosenttia.

Painamisen investoinnit olivat vuonna 2015 Tilastokeskuksen mukaan 40 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan ne vähenivät viime vuonna mutta kuluvana vuonna ne nousisivat jälleen vajaan 30 miljoonan euron tasolle.

Rakennustuoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 146 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit vähenivät viime vuonna loivasti. Tänä vuonna kasvu olisi hyvin voimakasta, ja investointien arvo nousisi noin 190 miljoonaa euroon.

Teva-teollisuuden investoinnit olivat vuonna 2015 Tilastokeskuksen mukaan 25 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 investoinnit supistuivat noin 30 prosenttia. Vuonna 2017 investointien odotetaan kasvavan voimakkaasti ja niiden arvo olisi noin 22 miljoonaa.

Energiahuollon investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 suuruudeltaan 2 142 miljoonaa euroa. Viime vuonna investoinnit kasvoivat yli 2,2 miljardin euron tasolle, ja tänä vuonna niiden odotetaan kohoavan edelleen, eli noin 2,9 miljardiin.

Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain

Pienissä ja keskisuurissa, alle 250 henkilöä työllistävissä yrityksissä investoinnit kasvoivat tiedustelun mukaan voimakkaasti viime vuonna. Kuluvana vuonna kasvun odotetaan edelleen kiihtyvän, ja investointisumman odotetaan kohoavan lähelle 2,0 miljardia euroa.

Suurissa, yli 250 henkeä työllistävissä yrityksissä investoinnit vähenivät hieman viime vuonna. Laskun odotetaan jatkuvan edelleen kuluvana vuonna, ja investointisumman arvioidaan olevan noin 2,3 miljardia euroa.

Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain vuosina 2015–2017 milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit, henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna

	2015	2016	2017	15–16 %	16–17 %
Alle 250	1045	1339	1979	28,1	47,8
Vähintään 250	2561	2491	2311	-2,7	-7,2
Tehdasteollisuus	3606	3830	4289	6,2	12,0

Tutkimus- ja kehitystoiminta vuosina 2015-2017

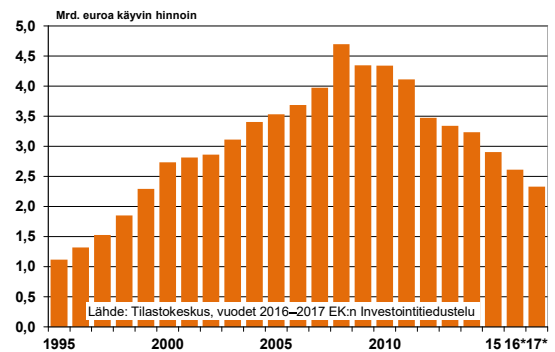
Tehdasteollisuusyritysten kotimaassa käyttämät tutkimus- ja kehitysmenot vähenivät tiedustelun mukaan viime vuonna vajaalla 10 prosentilla. Kuluvana vuonna menot alenisivat edelleen suurin piirtein samaa vauhtia eli noin 11 prosenttia.

Tilastokeskuksen mukaan teollisuuden t&k-menot olivat toissa vuonna 2 905 miljoonaa euroa. Viime vuonna näiden menojen arvo oli tiedustelun mukaan noin 2,6 miljardia euroa. Kuluvana vuonna t&k-panostukset ovat tiedustelun arvion mukaan hieman yli 2,3 miljardia euroa.

Selvä enemmistö t&k-toiminnasta on teknologiateollisuudessa. Vuonna 2015 toimialan t&k-menot olivat Tilastokeskuksen mukaan noin 2,3 miljardia euroa. Toimialan t&k-panostukset vähenivät tiedustelun mukaan selvästi vuonna 2015. Kuluvana vuonna lasku jatkuisi ja t&k-menot olisivat noin 1,6 miljardia euroa. Alan osuus koko tehdasteollisuuden kotimaisista tutkimus- ja tuotekehitysmenoista olisi noin 70 prosenttia. Suurin osa teknologiateollisuuden t&k-toiminnasta on elektroniikka- ja sähköteollisuudessa.

Kemianteollisuuden tutkimus- ja kehittämismenot ovat teollisuuden päätoimialoista toiseksi suurimmat. Tilastokeskuksen mukaan kemianteollisuuden t&k-menot olivat toissa vuonna 413 miljoonaa euroa. Kemianteollisuuden t&k-toiminta kasvoi tiedustelun mukaan loivasti vuonna 2016 ja tänä vuonna taso olisi hyvin lähellä edellistä vuotta. Toimialan tutkimus- ja kehitysmenojen arvo olisi tänä vuonna noin 430 miljoonaa euroa.

Teollisuuden t&k-menot 1995-2017, mrd. euroa

Metsäteollisuuden t&k-toiminta kasvoi tiedustelun mukaan viime vuonna aavistuksen. Kasvun odotetaan jatkuvan suurin piirtein samanlaisena myös kuluvana vuonna. Vuonna 2017 metsäteollisuus käyttäisi tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan vajaat 100 miljoonaa euroa.

Teollisuuden tutkimus- ja kehitysmenot Suomessa vuosina 2015-2017, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2015	2016	2017	15-16 %	16-17 %
Metsäteollisuus	93	94	96	1,5	1,9
Kemianteollisuus	413	432	429	4,5	-0,6
Teknologiateollisuus	2 253	1 939	1 639	-13,9	-15,5
Muu	146	151	169	3,5	11,8
Tehdasteollisuus	2 905	2 616	2 333	-9,9	-10,8